

LINKÖPINGS UNIVERSITET**BESLUT**

Universitetsledningen

2011-04-01

Dnr LiU-2011-00671

Riktlinjer för pensionerade professorers verksamhet vid universitetet**Inledning**

Enligt en lång akademisk tradition bör pensionerade professorer erbjudas möjlighet att fortsätta sin vetenskapliga verksamhet vid sitt universitet. Eftersom de pensionerade professorerna representerar ett stort kunnande inom sina respektive områden föreligger det starka skäl att vårda denna tradition, samtidigt som det är nödvändigt att ansvaret för ledning och utveckling av forskningen och utbildningen går över till de yngre generationerna. En sådan verksamhet har sedan 2008 bedrivits inom ramen för Seniorakademin (Senior Academy) vid Linköpings universitet. Genom beslutet Dnr LiU-2011-00626 ska Seniorakademin i fortsättningen benämnas Emeritusakademin (Emeritus Academy) vid Linköpings universitet. Emeritusakademin står som tidigare öppen för alla professorer som lämnat sin anställning vid universitetet med ålderspension och som anmäler att de önskar fortsätta sin vetenskapliga verksamhet. Även sådana pensionerade professorer som fortsätter med viss, mer omfattande forskningsverksamhet inom sin tidigare institution skall tillhöra Emeritusakademien.

Den som ingår i Emeritusakademin har rätt till kostnadsfri arbetsplats inom LiU inklusive tillgång till universitetets IT-nät och biblioteksresurser med mera. Tillgången till resurser i övrigt, till exempel för deltagande i konferenser, blir liksom hittills en fråga för den enskilde att generera. Akademien knyts till universitetsledningen, dock med möjlighet för medlemmarna att vara associerade till en institution.

I syfte att ge en ram för överläggningarna med professorer som lämnar universitetet med ålderspension fastställs följande riktlinjer.

Fortsatt forskningsverksamhet

Universitetet ställer sig positivt till att pensionerade professorer fortsätter sin individuella forskningsverksamhet, vilken på vanligt sätt förutsätts utmynna i vetenskapliga publikationer eller t.ex. ta sig formen av redaktörs- eller refereeuppdrag för vetenskapliga tidskrifter. Pensionerade professorer kan också ingå som deltagare i större forskningsprojekt, normalt dock med annan och yngre vetenskaplig ledare. Universitetet kommer däremot att vara återhållsamt med att ge prioritet åt ansökningar med pensionerad professor som vetenskaplig ledare (PI). Den pensionerade professors forskningsverksamhet förutsätts i allt väsentligt vara externt finansierad utöver vad som följer av medlemskapet i Emeritusakademin. Den externa finansieringen kan ligga till grund för tidsbegränsade anställningar av skilda slag.

Medverkan i forskarutbildning

I fråga om medverkan i forskarutbildning skall gälla att en pensionerad professor inte får utses till huvudhandledare. Eftersom en doktorand skall ha minst två handledare kan den pensionerade professorn däremot utses att vara sådan annan handledare som inte är huvudhandledare. Vederbörande kan också efter prefektens bedömning fullgöra undervisning inklusive seminarieledning i forskarutbildningen. Han/hon kan också utses av vederbörande fakultetsorgan till ledamot av betygsnämnd.

En professor som går i pension skall inte heller kvarstå som huvudhandledare för en doktorand, om det inte kan antas att doktoranden vid denna tidpunkt har högst ett år till sin disputation. Om den beräknade återstående studietiden är längre skall ny huvudhandledare utses. Den pensionerade professorn kan härvid samtidigt utses till handledare. Förändringar av detta slag bör förberedas av den berörda institutionen, om möjligt så att den tillträdande huvudhandledaren tidigare varit handledare för doktoranden i fråga. Det är viktigt att såväl doktoranden som de berörda lärarna är informerade på förhand om att ett skifte av huvudhandledare skall ske.

Medverkan i grundläggande utbildning (utbildning på grundnivå och avancerad nivå)

Tjänstgöring inom den grundläggande utbildningen kan förekomma efter prefekts eller studierektors bedömning i det enskilda fallet och avse såväl handledning och annan undervisning som examination.

Ledningsuppdrag

En pensionerad professor skall inte ges ledningsuppdrag inom fakultet eller institution, utan sådana uppdrag skall övertas av andra och yngre lärare. Denna förändring kan behöva börja förberedas redan några år innan professorn i fråga uppnår pensionsåldern.

Anställningsvillkor – ekonomisk ersättning

I fråga om anställningsvillkor för pensionerade professorer skall följande gälla: Förordnande på någon form av "tjänst" med forskning som arbetsuppgift meddelas undantagsvis. Det skall i princip baseras på externa medel och förutsätter normalt att den externe finansiären lämnat ett uttryckligt medgivande härtill. Om den pensionerade professorn är verksam inom ett större forskningsprojekt med annan vetenskaplig ledare kan ett förordnande finansieras inom ramen för detta projekt, om den vetenskaplige ledaren begär det och prefekten tillstyrker detta. Förordnanden kan erhållas för högst ett år i sänder. I andra fall än de nämnda kan externa medel som står till den pensionerade professors disposition användas i skälig utsträckning för utbetalning av arvodesbelopp. Om den pensionerade professorn bedriver sin verksamhet utan att erhålla lön eller arvode skall vederbörande av skatte- och försäkringsskäl likväl erhålla en tidsbegränsad anställning utan lön.

Ersättning för tjänstgöring som lärare/handledare inom ramen för forskarutbildningen eller den grundläggande utbildningen förutsätts ske i form av timarvodering och skall således inte ingå i underlaget för "tjänst" eller arvodering enligt föregående stycke.

Anställningsvillkor – arbetsrum och andra materiella resurser

Om professorn planerar att utnyttja fysisk arbetsplats vid LiU dagligen eller åtminstone flera gånger i veckan, erbjuds i första hand kontorsarbetsplats och IT-resurser inom HusEtt (Campus Valla) alternativt Gula Villan (Campus US). Sådan arbetsplats bekostas av centrala medel. Om arbetsplatsen, efter godkännande av prefekten, förblir på institutionen tar institutionen

en ansvar och kostnad för arbetsplats och IT-resurser. Senast vid uppnådda 70 år bör emellertid en flytt till HusEtt eller Gula Villan företas, om inte särskilda skäl föreligger.

Vid mindre frekvent behov av fysisk arbetsplats på LiU kan tillfällig läseplats/arbetsplats erbjudas inom HusEtt alternativt Gula Villan. IT-resurs i form av sk seniorkonto (tillgång till universitetets IT-nät och biblioteksresurser) erbjuds då. Sådant seniorkonto kan också sökas av emeritusprofessor som inte ansöker om fysisk arbetsplats inom LiU, utan exempelvis utövar sin vetenskapliga verksamhet från hemmet.

Medlemmar som för sin forskning behöver tillgång till laboratorier och/eller kontakt med patienter förutsätts träffa erforderliga uppgörelser i denna del med prefekter och berörda forskningsledare respektive företrädare för sjukvårdshuvudmannen

Respekt för de yngre generationernas möjligheter att utveckla verksamheten

Genom att de pensionerade professorerna i de flesta fall och i huvudsak lämnar sina tidigare institutioner reduceras bärkraften i de argument som ibland anförs mot ett långtgående emeritusystem och som bl.a. handlar om svårigheten för efterträdare och för de yngre generationerna i allmänhet att välja helt eller delvis nya forskningsinriktningar med avseende på teori, metod och objekt. Det är emellertid fortfarande av största vikt att den pensionerade professorn, när han/hon fortsätter sin vetenskapliga verksamhet, alltid inser och respekterar att ansvaret och ledningen av verksamheten har övergått till andra. Om man trots att man lämnat institutionen likväl ges möjlighet att delta i dess vetenskapliga seminarier är det således viktigt att man snarare uppmuntrar och stödjer de yngre forskarnas, speciellt doktorandernas och de nyblivna doktorernas, mera radikala idéer om projekt med potential för vetenskapliga genombrott i stället för att ifrågasätta dem och försvara den etablerade vetenskapssynen.

Anmälan av önskemål om fortsatt möjlighet till vetenskaplig verksamhet

Ansökan om emeritusförordnande inlämnas till rektor när professorn når ålder för ålderspension, varierande mellan 65 och 67 års ålder efter individens önskemål. Önskemål om förlängning av förordnande inlämnas därefter till rektor årligen. I ansökan anger professorn sitt önskemål avseende behovet av fortsatta resurser: fysisk arbetsplats vid LiU (dagligen) alternativt tillfällig läseplats vid LiU eller ingen fysisk arbetsplats vid LiU (se Anställningsvillkor – arbetsrum och andra materiella resurser).

Efter professors ansökan till rektor kontakter personaldirektören prefekten för hörande av institutionens åsikt. Anställningsbevis utfärdas av institutionen. Detta gäller alltså även i de fall då ingen lön utgår – vilket är normalfallet – men anställningsförhållandet är grunden för professors försäkring vid resa och sjukvårdsbehov utomlands.

I det skriftliga beslut som rektor fattar framgår professors förmåner under det kommande året avseende eventuell lön från institutionen, arbetsplats och dess lokalisering.

Besluten är i tiden begränsade till ett år i taget. Vid första förordnandetillfället sker en anpassning uppåt eller nedåt så att förordnandet löper ut vid utgången av ett kalenderår. Önskemål om förlängning följer samma procedur.

Ikraftträdande samt övergångsbestämmelser

Ovan angivna riktlinjer skall tillämpas från och med den 1 april 2011 tills vidare. Genom beslutet upphävs beslutet av den 12 januari år 2009 (Dnr LiU-2009-00064) om riktlinjer för pensionerade professorers verksamhet vid universitetet. Beslutet skall publiceras i universitetets regelsamling (RS). Redan pensionerade professorer som är medlemmar av Seniorakademien övergår automatiskt till Emeritusakademien. Förordnanden som redan meddelats för år

2011 (hela året eller delar därav) påverkas inte i övrigt av föreliggande beslut. Önskemål om fortsatt förordnande skall däremot också för denna kategori följa den ovan angivna proceduren

Karin Fälth-Magnusson

Ulf Nilsson

Kopia till

Universitetsdirektören

Bitr. universitetsdirektören

Dekanerna

Prefekterna

Internrevisionen

De lokala fackliga organisationerna

Lokalförsörjningsavdelningen (Ganhammar)

Personalavdelningen (Hellgren)